

Beleidsplan 2024-2026

Stichting Super Librum

Bestuur:

Winold van der Putten	voorzitter
Beppo van Leeuwen	penningmeester
Annemieke Woldring	secretaris

Adviseur:

Jankees Braaksma	artistiek leider ensemble Super Librum
------------------	--

Inleiding

In dit beleidsplan geeft de Stichting Super Librum haar (concert)plannen voor de periode 2024-2026 weer. Er wordt tevens een kort overzicht gegeven van activiteiten van de Stichting in de afgelopen jaren.

De Stichting Super Librum is opgericht in 1993 en richt zich op de volgende activiteiten:

- Geven en organiseren van concerten en radio- en televisieoptredens door een ensemble bestaande uit uitvoerende musici (in wisselende samenstelling) die zijn gespecialiseerd in middeleeuwse muziek onder leiding van artistiek leider Jankees Braaksma
- Behouden, vergroten en verspreiden en verrijken van kennis over middeleeuwse muziek
- Reconstrueren van speel- en zangpraktijken uit de middeleeuwen
- Reconstrueren van dans en dansmuziek uit de late middeleeuwen
- Opnieuw tot leven brengen van middeleeuwse verhalen in muzikale vorm
- Opdrachten aan componisten om nieuwe, op middeleeuwse muziek gebaseerde composities te maken
- Opdrachten aan instrumentbouwers om instrumenten te bouwen
- Uitbrengen van geluidsdragers
- Publiceren van artikelen in tijdschriften, het schrijven van boeken
- Aankoop en beheer van muziekinstrumenten
- Het bevorderen van internationale uitwisseling
- Aanvragen van subsidies en werven van donaties om deze activiteiten mogelijk te maken

Bij deze activiteiten wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met andere professionele musici, acteurs, dansers, onderzoekers en auteurs.

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN – EEN SELECTIE

In de afgelopen jaren zijn er vele concerten en radio-uitzendingen geweest, cd's gemaakt en publicaties tot stand gekomen. Enkele in het oog springende activiteiten zijn:

- Bouw Middeleeuws orgel en klokkenspel (1999-2005)
- *Thit was to there stunde* – productie rond het oudste Friese vrijheidslied uit 1325, i.s.m. Organisatiebureau Geert Lameris en de Stichting Prime (2003). Compositie opdrachten aan Anke Brouwer, Arnold Veeman en Douwe Eisenga en Jankees Braaksma. Tournee door Nederland. Gedicht opdracht aan C.O. Jellema.
- *Vox Resonans* – concertserie met dansers (2012) Optredens in Duitsland en Nederland. Deze productie liep gelijk op met de uitgave van een fraai boek+CD:
- *Klinkende Klei* (boek en cd) (2012) – een boek met alle middeleeuwse muziek uit Groningen die gevonden en gereconstrueerd is. Geschreven door Everhard Huizinga en Jankees Braaksma
- Twee compositieopdrachten aan resp. Anke Brouwer (Amstelveen) en Peter Lunow (Almere) (2014 – 2016)
- Concertserie door Nederland met muziek van en over Rudolph Agricola met de composities van Anke Brouwer en Peter Lunow (2015-2016)
- *Hellums Paasspel* (12^e eeuw) – scenische uitvoeringen (2002 en 2017)
- Jaarlijks wordt er in september in de ‘eigen’ kerk te Marsum (nabij Appingedam) een vrij toegankelijk concert georganiseerd, waarbij het publiek kan genieten van muziek op het daar vast opgestelde 13^e-eeuwse Rutlandorgel en carillon, in combinatie met diverse solisten uit binnen- en buitenland.
- Vernieuwde site van Super Librum (2018)
- Op de site staan alle bronnen en muziek uit middeleeuws Groningen in facsimile en transcriptie - alles is downloadbaar. Alle muziek is tevens te beluisteren (2016-2020)
- Cd *Hellums Paasspel* is in eigen beheer uitgebracht (2020)
- Uitvoering 12^e-eeuws *Hellums Paasspel* in de middeleeuwse kerken van Garmerwolde en Hellum op 16 en 17 april 2022 en op 7 en 8 april 2023 in de Akerk van Groningen en de Hippolytuskerk in Middelstum. Geënceneerd door en onder regie van regisseur Ben Smit.
- Uitzendingen via de Concertzender van de uitgevoerde concerten.

GEREALISEERDE PLANNEN 2022 - 2025

Concerten – terugblik ('22, '23, '24, '25)

Jaarlijks worden er verschillende concerten gegeven, op eigen initiatief, en op uitnodiging. Concerten vinden plaats in Groningen en omgeving, maar ook in andere delen van Nederland, en in het buitenland, met name in Zwitserland, Tsjechië en Duitsland.

Zaterdag 12 en zondag 13 februari 2022 klonken twee concerten onder de titel: *Dante Alighieri, zijn meesterwerk, zijn wereld in Groningen*. De dichter Dante (1265-1321) die met zijn 'Goddelijke Komedie' nog altijd een ongekennde invloed heeft, stond in dit boeiende programma centraal. Door middel van voorgedragen tekst (fragmenten uit dit boek in fraaie vertaling), livemuziek en een verteller, kregen we een indruk van wat Dante om zich heen zag en hoorde, waaraan hij zijn inspiratie ontleende. Tijdens het programma werden afbeeldingen van schilderijen en gebouwen geprojecteerd zodat we geleidelijk thuis raakten in zijn wereld. Marian van der Heide (sopraan) en Jankees Braaksma (portatieven en blokfluiten) voerden muziek uit van de troubadours Arnaut Daniel en Giraut Riquier en muziek van Adam de la Halle, de Rossi Codex e.a. m.m.v. de sprekers Carolien Eijkelboom en Han Borg.

Zaterdag 5 maart 2022 speelde Super Librum (Wim Diepenhorst – orgel en Jankees Braaksma – blokfluit) in Maaseik (B) t.g.v. het Van Eijk symposium.

Zondag 13 maart 2022 speelde Super Librum (Wim Diepenhorst – orgel en Jankees Braaksma – blokfluit) in Engelbert. Organist Wim Diepenhorst bespeelde de fraaie reconstructie van het 'Quirico' orgel en begeleidde blokfluitist Jankees Braaksma met muziek uit ca. 1490, de ontstaanstijd van dit oorspronkelijke orgel uit Siena.

Zaterdag 16 april 2022 klonk het Hellums Paasspel in de fraaie kerk van Garmerwolde en zondag 17 april was het te beluisteren en te bekijken in de uitverkochte kerk van Hellum. Regisseur Ben Smit had er een intiem en zeer aansprekend verhaal van gemaakt. Deze concerten werden mede mogelijk gemaakt door bijdragen uit het J.B. Scholtenfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds en Stichting Fonds Eemsmond.

Zaterdag 25 juni 2022 concert door Super Librum, bestaande uit Marian van der Heide (sopraan) en Jankees Braaksma (blokfluit, portatief) kerk van Finsterwolde t.g.v. de opening van de reizende expositie: *Johannieters aan de Noordzeekust*. Muziek rond o.a. Groninger heiligen. Er werd die middag ook een lezing gehouden over de *Johannieter Kloosters in de middeleeuwen Groningen*.

Zondag 11 september 2022 speelden de blokfluitisten Jankees en Eran in de goedgevulde kerk van Leermens een uur fraaie blokfluitmuziek uit renaissance en barok. In de prachtige akoestiek van de kerk te Leermens klonken de instrumenten wonderschoon. Het enthousiaste publiek dankte hen met een stevig applaus.

Zondag 18 september 2022

Het jaarlijkse concert in de 'eigen' kerk te Marsum (nabij Appingedam) - een vrij toegankelijk concert met een hapje en een drankje. Tezamen met de uit Bazel afkomstige traversospeelster Liane Ehlich werd door Marian van der Heide (sopraan) en Jankees Braaksma (blokfluit, portatief en het in Marsum vast opgestelde 13e-eeuwse Rutland orgel) een programma ten gehore gebracht met bekende en ook veel onbekende muziek uit de middeleeuwen en renaissance.

Zondag 6 november 2022 – lezing en concert over portatieven – Kloosterburen.

In de volle Nicolaaskerk van Kloosterburen was een voordracht door orgelbouwer Winold van der Putten samen met Jankees Braaksma over portatieven. Jankees bespeelde drie verschillende instrumenten van de hand van Winold: een 'trecento' instrument met koperen pijpen (ca. 1320), een Memlinck portatief (ca 1420) met tinnen pijpen en een bijzonder instrument dat behalve 'normale' pijpen ook een regaal heeft. Toeschouwers kregen de gelegenheid de instrumenten te bespelen.

Zondagmiddag 18 december 2022 klonk er in de 14e eeuwse kerk van Zeerijp een kerstconcert onder de title: Een kindekijn is ons gheboren door Marian van der Heide, Jankees Braaksma en Anjo de Haan met muziek uit middeleeuwen, renaissance en (vroeg) barok.

Op **Goede Vrijdag 7 april en Stille Zaterdag 8 april 2023** werd het *Hellums Paasspel* uitgevoerd in de Akerk in Groningen en de Hippolytuskerk in Middelstum.

De uitvoering 12^e-eeuws *Hellums Paasspel* in de Akerk Groningen op Goede Vrijdag 7 april was een samenwerkingsproject met Stichting Groninger Kerken. Het concert in de Akerk werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen uit het J.B. Scholtenfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds en de Van den Berch van Heemstede Stichting. Het Paasspel werd evenals vorig jaar geënceneerd door en onder regie van regisseur Ben Smit.

Onderdeel van tentoonstelling

Voorafgaand aan de uitvoering van het *Hellums Paasspel* in de Akerk op Goede Vrijdag 7 april, maakte het Rutland orgel (inclusief carillon) 10 dagen deel uit van de tentoonstelling *Zwijgend Goud* in de Akerk Groningen. Het was van dinsdag 28 maart tot zaterdag 8 april te zien in het schip van de Akerk Groningen. De tentoonstelling *Zwijgend Goud* van Groninger Kerken besteedde in deze expositie aandacht aan ruim 100 bijzondere kerkobjecten uit meer dan 60 van de kerken uit het bezit van Groninger Kerken.

Zondag 24 mei 2023 - concert in de kerk van Oosternieland in het kader van de Italiaanse Week door Super Librum m.m.v. Marian van der Heide (sopraan), Wim Diepenhorst (renaissance orgel) en Jankees Braaksma (portatief en blokfluit)
Van 20 mei t/m 27 mei 2023 was er een Italiaanse muzikweek in de gemeente Het Hogeland. Getalenteerde Italiaanse orgelstudenten en hun docent, de internationaal bekende concertorganist Manuel Tomadin, van het conservatorium van Triëst (Italië) waren in Groningen om te spelen en te leren. Ook Erwin Wiersinga en Sietze de Vries en hun studenten van het Prins Claus conservatorium leveren hun bijdrage aan deze week.

Zondag 17 september 2023 – Het jaarlijkse ‘eigen’ concert in de kerk van Marsum
Aan dit concert werd medewerking verleend door de Armeense musicus Vahe Hovanesian op duduk en shvi. Hij bracht samen met Marian van der Heide en Jankees Braaksma oorspronkelijk Armeense composities en improvisaties ten gehore.

Zondag 22 september 2024 – Het jaarlijkse ‘eigen’ concert in Marsum.
Mystieke Klanken - Jubileumconcert kerk Marsum – zondag 22 september 2024. Het fraaie Rutland orgel werd in 1999 (25 jaar geleden) gereconstrueerd naar een afbeelding uit het Rutland Psalter orgelbouwer Winold van der Putten, voor de tentoonstelling „Opgedolven Klanken“ in het Drents Museum in Assen.

Super Librum trad in dit concert in Marsum voor het eerst ook op met een middeleeuwse draailier, bespeeld door de wereldberoemde draailier bespeelster Tobie Miller, uit Bazel. De afbeelding van het Rutland manuscript toont een ook een dergelijk instrument.^[1] Samen met Tomas Flegr uit Tsjechië die het middeleeuwse carillon virtuoos bespeelde, Jankees Braaksma op het Rutland orgel, portatief en blokfluit en met de stemmen van Marian van der Heide, Nancy Mayer en Alice Boccafogli, werd er muziek uit de 12e en 13e eeuw - de ontstaanstijd van de instrumenten - uit Frankrijk, Engeland en Spanje uitgevoerd.^[2] Beroemde manuscripten als de Huelgas Codex, de Cantigas de Santa Maria en Italiaanse lauden kwamen voorbij. Estampies en andere instrumentale middeleeuwse dansen werden op het Rutland orgel, portatieforgel, blokfluit, carillon en draailier uitgevoerd. Het was een succesvol concert; de kerk was tot de laatste stoel bezet.

5

Zaterdag 26 oktober 2024 - Concert in de Laurentiuskerk van Baflo t.g.v. een festivalweekend met lezingen en concerten rondom Rudolph Agricola
Uitvoerenden: Marian van der Heide (sopraan) en Jankees Braaksma (portatieven en blokfluit)
Zij brachten het programma ‘Vox Resonans’. De gelijknamige compositie is door Jankees in 15^e eeuwse stijl geschreven over een gedicht van Rudolph Agricola (geboren 23 augustus 1443 in Baflo). Orgelbouwer Winold van der Putten gaf een toelichting over middeleeuwse orgels ten tijde van Agricola. De drie optredens waren uitverkocht

Zondag 24 november 2024 - Concert in Museum Klooster Ter Apel.
Uitvoerenden: Marian van der Heide (sopraan), Rene Genis (middeleeuwse luit) en Jankees Braaksma (blokfluit, portatief en slagwerk).
Centraal in het programma stond muziek rond drie fraaie middeleeuwse houten beelden, die het klooster in bruikleen heeft van Museum Catharijne Convent (Utrecht): Anna te Drieën, een Piëta en St. Christoffel. Ook klonken er Marialieder en liederen uit het grensgebied van Nederland, België en Duitsland omstreeks 1400. Het concert was uitverkocht.

Concerten 2025

Zondag 21 september 2025 - Concert in het kerkje van Marsum – het jaarlijkse concert van Super Librum in de ‘eigen’ kerk van Marsum. Hierbij wordt ook vooral de achterban uitgenodigd aanwezig te zijn.

Uitvoerenden zijn ieder jaar Jankees Braaksma en Marian van der Heide (sopraan) en een nader te bepalen gast.

Zondag 12 oktober 2025 - Concert in het teken van 80 jaar Vrijheid. Muziek uit de middeleeuwen, renaissance en barok.

Uitvoerenden waren Emile ter Schegget (blokfluit), Tim Veldman (blokfluit) en Jankees Braaksma

Concerten 2026 - Vooruitblik

Zondag 29 maart 2026 - Hellums Paasspel in de Sint Magnuskerk Anloo

Het Hellums Paasspel, de oudste vorm van muziektheater in de westerse wereld zal op zondag 29 maart 2026 in de Sint Magnuskerk, Anloo twee keer door Super Librum worden uitgevoerd.

Meewerkenden:

Super Librum staat onder leiding van Jankees Braaksma. Regisseur is Ben Smit.

Zangeressen: Maria Bayley, Alice Boccafogli, Agnieszka Chabowska, Marian van der Heide, Mikae Natsuyama.

Instrumentaal wordt het ensemble begeleid door een middeleeuws carillon bespeeld door Tomas Flegr en door Jankees Braaksma op middeleeuws orgel.

Het Hellums paasspel is gebaseerd op een voor Nederland uniek, 12e-eeuws handschrift van een missaal, dat waarschijnlijk in gebruik is geweest in de St. Walfriduskerk van Hellum (Gr).

Zondag 20 september 2026 – kerk Marsum

Concert in het kerkje van Marsum – het jaarlijkse concert van Super Librum in de ‘eigen’ kerk van Marsum. Hierbij wordt ook vooral de achterban uitgenodigd aanwezig te zijn.

Uitvoerenden zijn ieder jaar Jankees Braaksma en Marian van der Heide (sopraan) en een nader te bepalen gast.

MEDIA

Regelmatig zijn concerten van Super Librum te beluisteren via de Concertzender. Hans Beek draagt met zijn fraaie opnames veel bij aan de programmering van deze zender en Super Librum krijgt daarbij zijn ruime aandacht. Hij brengt recente en ook oudere concertopnames en cd's van Super Librum voor het voetlicht. Via de nieuwsbrieven brengen we onze achterban van deze uitzendingen op de hoogte. De concerten zijn ook via Uitzending Gemist terug te luisteren. Ook via de website van Super Librum www.superlibrum.nl besteden we aandacht aan deze concerten en hierbij kunnen we ook achtergrondinformatie geven over de uitgezonden concerten.

INSTRUMENTEN

De bouw van reconstructies van middeleeuwse muziekinstrumenten vraagt veel onderzoek en kost veel tijd. De instrumenten zijn onmisbaar voor de uitvoering van middeleeuwse muziek en zorgen zelf ook weer voor meer kennis en inzicht in de muziek en instrumenten uit die tijd. Op dit moment bezit de Stichting een middeleeuws orgel, gereconstrueerd door Winold van der Putten (Winschoten) naar het Rutland Psalter (midden 13^e eeuw), een carillon zoals afgebeeld in hetzelfde psalter. Dit carillon is in 2005 vervaardigd door Simon Laudy (Finsterwolde).

Alle instrumenten zijn eigendom van de stichting en worden goed onderhouden door de bouwers.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Er zijn regelmatig grensoverschrijdende projecten. Dat levert veel kennis en vernieuwing op. Er is een project in voorbereiding voor samenwerking met portatiefspelers uit Zwitserland, Frankrijk en Duitsland. In 2019 resulteerde dat in een cd-opname in Holwierde (nabij Delfzijl) met de portatiefspelers Catalina Vicens, Christophe Deslignes en Jankees Braaksma.

INTERNET EN WEBSITE

Informatie over activiteiten en uitgaven van het Ensemble Super Librum is te vinden op de website www.superlibrum.nl. De actualiteit van het ensemble valt via de site en op Facebook te volgen. Daarbij gaat het onder andere om komende en voorbijgaande concerten, werven van donateurs, verkoop van cd's en andere uitgaven, zoals *Klinkende Klei*. Dit boek met cd uit 2012 is inmiddels herdrukt in 2013 en 2017. April 2020 verscheen in eigen beheer een cd met het 12^e -eeuwse *Hellums Paasspel*.

Via YouTube, SoundCloud, Deezer en Spotify zijn recente opnamen te beluisteren en te bekijken.

VERGROTEN VAN HET AANTAL VRIENDEN – VERGROTEN VAN DRAAGVLAK

Het belang van particuliere financiering neemt, nu subsidies de laatste jaren sterk teruglopen, Vrienden zorgen incidenteel voor inkomsten, maar zij zijn tevens een belangrijke groep luisteraars en bezoekers van concerten. Hiermee wordt het draagvlak van de stichting en ook van het ensemble Super Librum vergroot.

Het werven van vrienden gaat nu veelal via de website, gerichte mailingen en/of nieuwsbrieven. Het werven van vrienden blijft een punt van aandacht. Jaarlijks wordt er een gratis toegankelijk concert in Marsum (nabij Appingedam), de standplaats van het middeleeuwse orgel en het carillon, voor de vrienden gehouden.

ANBI

Stichting Super Librum is per 8 mei 2020 aangemerkt als ANBI (algemeen nut beogende instelling) en eveneens als culturele ANBI RSIN 805990355.